

Den ny velfærdsalliance

- et åbent vindue for bibliotekerne og bibliotekarerne

Ole Münster og Bjørn Engsig

Vi fremmer det aktive medborgerskab

FrivilligDanmark

- ▶ Selvejende, almennyttig organisation.
- ▶ Fremmer det aktive medborgerskab.
- ▶ Ole Münster (25 år som direktør for folkeligt styrede organisationer, ”Når idealer forenes med forretning”)
- ▶ Bjørn Engsig (Har haft en lang karriere i Finansministeriet med forskellige chefstillinger og har været medlem af direktionen i Økonomistyrelsen i en årrække).
- ▶ Interview med kommunale direktører, centerchefer og bibliotekschefer i 14 kommuner, frivilligcentre og professorer.
- ▶ ”Kulturen i alliance med danskerne”. Rapport for Kulturstyrelsen. Udvikling af Frivilligakademi i en kommune. Organisationsudvikling af at bibliotek.

”Dem” (kommunen) og ”os” (borgerne)

- ▶ Borgerne er gjort til ”kritiske” forbrugere af offentlig velfærd.
- ▶ Engagementet stopper når vi har betalt vores skat.
- ▶ En rettighedstænkning, der ikke imødekommer borgernes ønsker og behov, og hvor man ikke nyttiggør borgernes ressourcer.

- ▶ Kommunerne er med kommunalreformen blevet meget større.
- ▶ Demokratiet har det svært i kommunerne.
- ▶ Kommunerne har serveretten.

Kommunens selvopfattelse og borgernes opfattelse af kommunen

Frivillighed fastholder et ”dem” og et ”os”

- ▶ Frivillige er meget og andet end foreninger.
- ▶ Frivillige er en måde at se på borgerne på (lystbetonet, ulønnet, til gavn for andre end sig selv)
- ▶ Foreninger har deres egne værdier og kultur.
- ▶ Foreninger og kommunen lever i to adskilte verdener.

Aktiv på mange måder

Aktiv i

- ▶ ... sit eget liv.
- ▶ ... egen familie.
- ▶ ... nære netværk.
- ▶ ... egen institution.
- ▶ ... kommunale institutioner/driftsområder.
- ▶ ... projekter og events.
- ▶ ... foreninger.

Hvordan vi skaber et ”vi”

- ▶ Vi borgere skal se os som en del af det samfund, som vi er en del af.
- ▶ Der skal skabes et nyt samspil mellem borgere og kommunen.

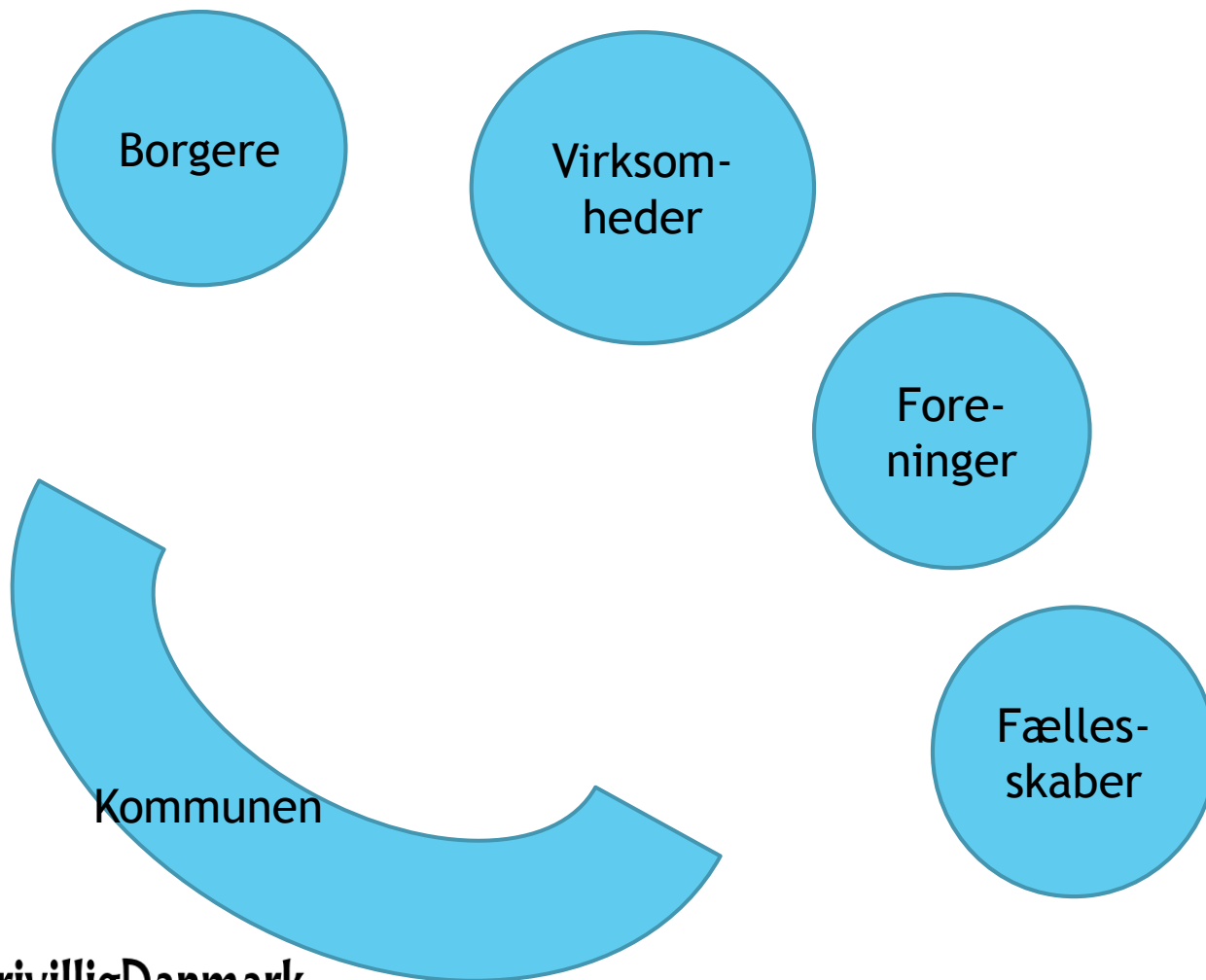

Det aktive medborgerskab

- ▶ En gensidig forpligtende dialog mellem kommune og borgerne med det formål at identificere borgernes ønsker og behov - og nyttiggøre borgernes ressourcer i hele velfærdsproduktionen.
- ▶ At borgerne indgår og bidrager i nye fællesskaber til gavn for sig selv og eventuelt andre.
- ▶ At borgerne tager initiativer til gavn for sig selv og eventuelt andre.

Ny kommunal selvopfattelse

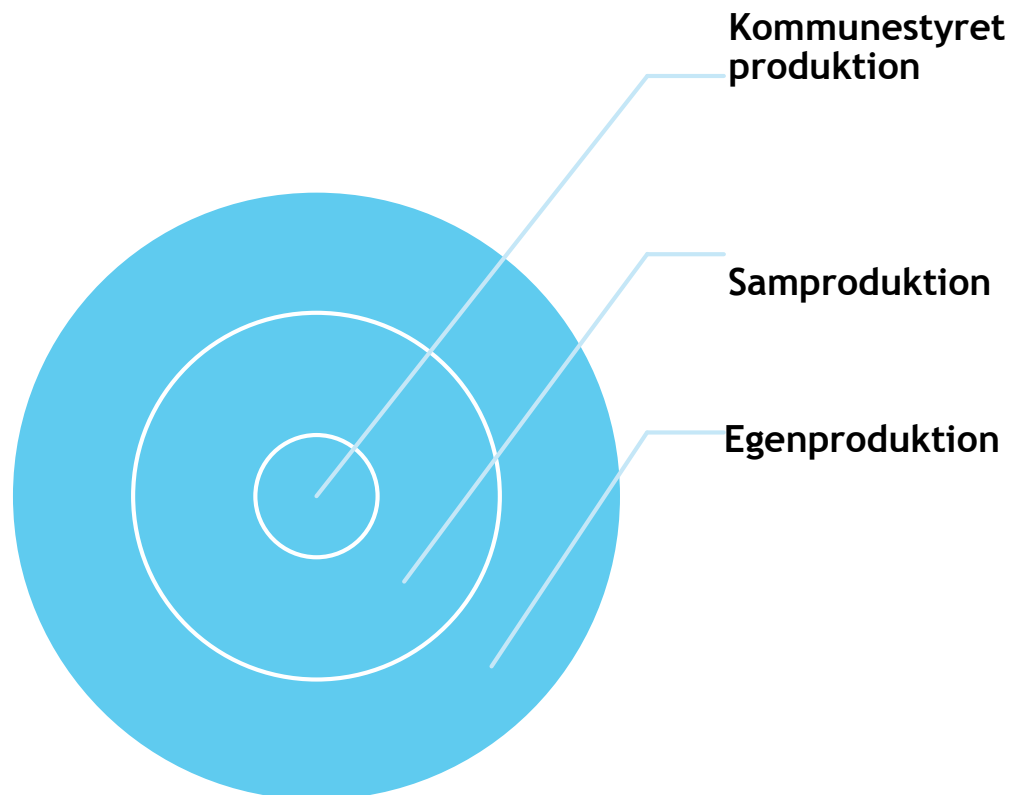
En ny velfærdsalliance

- ▶ Hvor alle borgerne tager ansvar for sig selv, og det fællesskab de er en del af.
- ▶ Hvor vi beriger hinanden i livsgivende sociale relationer.
- ▶ Hvor summen af indsatsen bliver større og bedre end den indsats de enkelte parter bringer ind i samarbejdet.
- ▶ Hvor der bliver flere ressourcer til at løfte opgaverne.
- ▶ Hvor kommunernes medarbejdere og borgere arbejder i et fællesskab og kommer på samme hold.

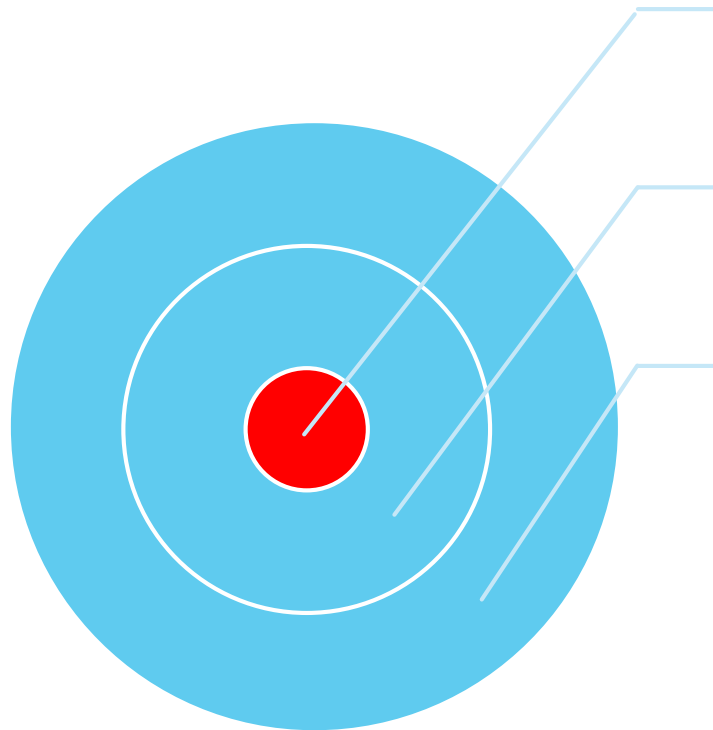
I velfærdsalliancen er drivkraften personligt engagement, ansvar og menneskelige relationer.

Nye veje til velfærd

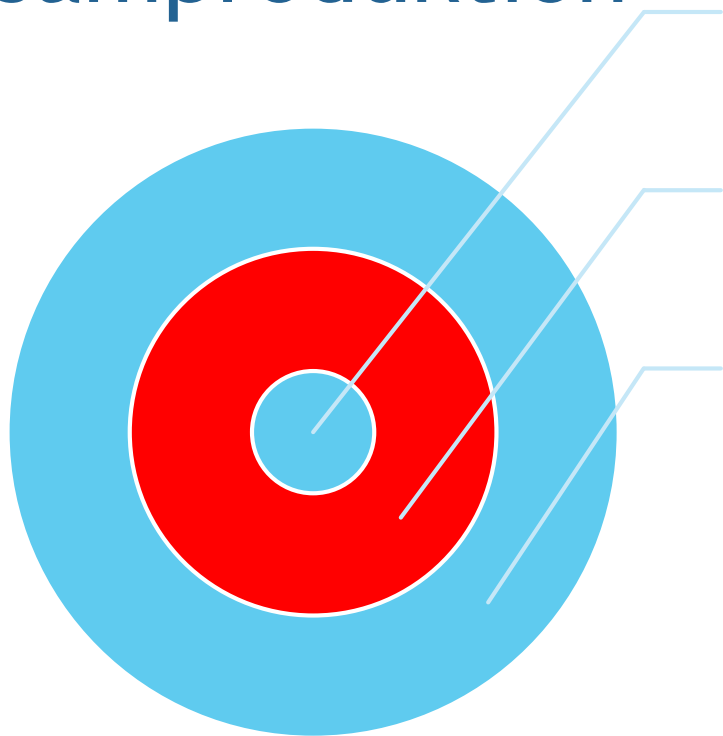

Nye veje til velfærd - eksempler på kommunestyrets produktion

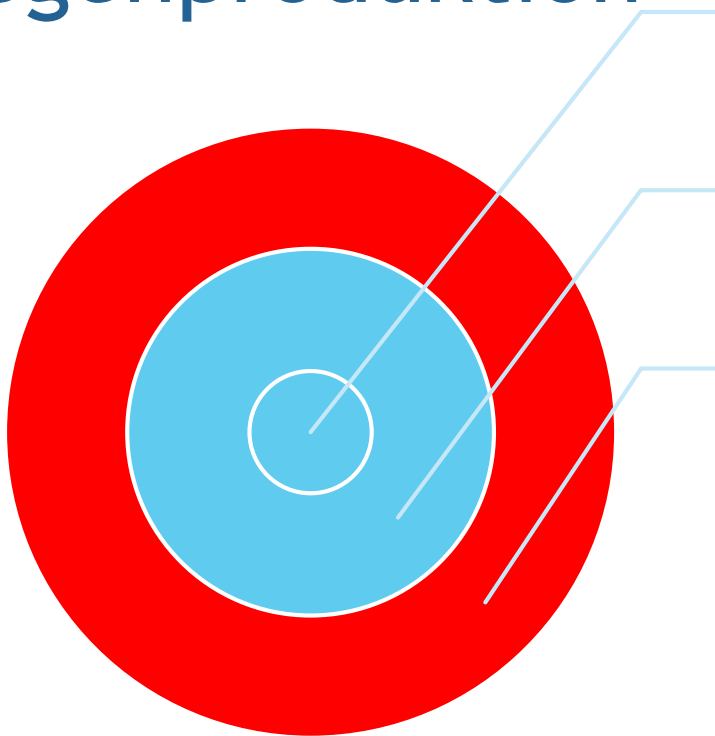
- Hjælp til selvhjælp hos hjemmehjælpen.
- Inkluderende praksis i psykiatrien.
- Empowerment af kontanthjælpsmodtagere.
- Arbejdssøgende borgere understøttes i den enkeltes individuelle jobsøgningsproces.
- Borgere udstykker nyt boligområde.
- Facilitere at forældre understøtter deres børns undervisning.
- Bibliotekaren lærer borgeren at søge og validere information selv.

Nye veje til velfærd - eksempler på samproduktion

- Besøgsvennetjeneste.
- Mentorordninger.
- Brand- og redningsberedskab.
- Borgernes park.
- Borgere levendegør museet.
- Lektiecafeer.
- Borgere underviser borgere på IT cafe på biblioteket.

Nye veje til velfærd - eksempler på egenproduktion

- Aktiviteter i foreninger.
- Borgerdrevne kulturhuse.
- Varmestuer.
- Herberger.
- Jobsøgningsnetværk.
- Affaldssortering.
- Mødregupper.
- Gåbus.
- Borgernes park og veje.
- Selvbetjent bibliotek.

Nye roller

Borgere	Produktionsform	Kommunen
<ul style="list-style-type: none">• Borgere kommer med forslag til, hvad de kan gøre selv.• Borger hjælper borger.	Kommunestyret produktion	<ul style="list-style-type: none">• Hjælper borgerne til at kunne selv.• Faciliterer at borgere bringes i et fællesskab, der bringer nye ressourcer i spil.
<ul style="list-style-type: none">• Bidrager til velfærdsproduktionen til gavn for sig selv og eventuelt andre.	Samproduktion	<ul style="list-style-type: none">• Faciliterer og understøtter, at borgerne indgår direkte i produktionen.
<ul style="list-style-type: none">• Varetager selv produktionen af velfærdsydelser til gavn for sig selv eller en gruppe af borgere.	Egenproduktion	<ul style="list-style-type: none">• Kommunen kan efter behov bidrage til at understøtte og facilitere borgerne i en opstartsfasen.

Nye virkemidler

Borgere	Produktionsform	Kommunen
<ul style="list-style-type: none">● Sætter sine egne ressourcer i spil og er kreativ om, hvordan man selv kan bidrage.● Kan få lov at give.	Kommunestyret produktion	<ul style="list-style-type: none">● Fokus på oplevet velfærd.● Åben for nye løsninger.● "DemocraCity"
<ul style="list-style-type: none">● Være villig til at indgå i nye fællesskaber primært sat i scene af kommunen.● Komme med ideer til udvikling af velfærdsproduktionen.	Samproduktion	<ul style="list-style-type: none">● Tager initiativ til samproduktion.● Stiller ledelse og produktionen til rådighed for samproduktion.
<ul style="list-style-type: none">● Tager initiativer.● Danner fællesskaber.● Bidrager med egen økonomi.	Egenproduktion	<ul style="list-style-type: none">● Borgerbudgetter.● Stiller fysiske rammer til rådighed.● Bidrager med facilitator til opstart.

Nye kompetencer

Borgere	Produktionsform	Kommunen
<ul style="list-style-type: none">• Åbne.• Være samarbejdsvillige.	Kommunestyret produktion	<ul style="list-style-type: none">• Dialog og formidling.• Kunne udøve skøn/fokus på løsninger og effekt.• Fra processtyring (lean) til oplevet velfærd.• Lære borgerne at kunne selv.• Bringe fagligheden i spil på nye måder.• Tillidsbaseret ledelse.
<ul style="list-style-type: none">• Samarbejdsevner.• Kommunikative evner.• Nødvendig faglig indsigt.• Netværkskompetencer.	Samproduktion	<ul style="list-style-type: none">• Initierer og faciliterer.• Stærke kommunikative kompetencer og samarbejdsevner.• Netværkskompetencer.• Bringe faglighed i spil på nye måder.• Tillidsbaseret ledelse.
<ul style="list-style-type: none">• Organiserer og driver.• Netværkskompetencer.	Egenproduktion	<ul style="list-style-type: none">• Initierer og inspirerer.• Faciliterer.

Ny velfærdsalliance

- et åbent vindue for biblioteket

- ▶ Biblioteket møder borgerne.
- ▶ Borgerne er glade for at komme der.
- ▶ Biblioteket har en meget stærk infrastruktur.
- ▶ 5 % af befolkningen frivillig inden for kulturområdet (dog ikke tradition på biblioteket).
- ▶ Bibliotekets og folkeoplysningens grundlæggende DNA.

Definere bibliotekets DNA i en ny kontekst

- ▶ Biblioteket er et uformelt, åbent lærings-, inspirations- og mødested, der motiverer borgerne til personlig udvikling og engagement i lokalsamfundet (back to basic i en ny udgave).
- ▶ Biblioteket understøtter fællesskaber til gavn for den enkelte og for lokalsamfundet.
- ▶ Kommunens kompetencecenter for både borgere og kommunens medarbejdere.
- ▶ Kommunens center for det aktive medborgerskab.

Det aktive medborgerskab udvikler de eksisterende opgaver

- ▶ Samlingspunkt for de lokale fællesskaber (udvikle rummet fra ”lager” til også at have indbydende mødestedsfaciliteter).
- ▶ Systematisk og strategisk samarbejde med partnere (f.eks. til foredrag).
- ▶ Facilitere etablering af fællesskaber (læsegrupper).
- ▶ Facilitere at borgerne oplyser borgere (IT cafeer).
- ▶ I samarbejde med folkeoplysningen give borgerne læring i at kunne selv (f.eks. i søgning og validering af oplysninger).

Biblioteket i en ny rolle (back to basic)

- ▶ Fra selvstændig institution til aktiv spiller i forhold til den kommunale udvikling
 - ▶ Det aktive medborgerskab.
 - ▶ Andre kulturinstitutioner.
 - ▶ Andre sektorer.
- ▶ Fra låner til bruger (gæst) til medskaber af biblioteket.
- ▶ Fra serviceorganisation til facilitator.

Bibliotekarens nye rolle

I forhold til borgerne

- ▶ Fra altvidende til uddannende (kommunestyret produktion).
- ▶ Fra organisator til facilitator (samproduktion).
- ▶ Fra udførende til rådgiver (egenproduktion).
- ▶ Fra ”skrivebord” til initiativtager.

I forhold til kommunen

- ▶ Tænke sig selv ind som en del af de kommunale udvikling.
- ▶ Undervisning i andre sektorer.

Bibliotekarens nye kompetencer - eksempler

- ▶ Projektledelse.
- ▶ Projektdeltagelse.
- ▶ Proceskonsulent.
- ▶ ”Undervisning” (uformel læring).
- ▶ Nye kommunikationsopgaver.
- ▶ Nye samarbejdsegenskaber.

Bibliotekets snubletråde

- ▶ Bibliotekarere ser for snævert på frivillighed og giver diskussionen en forkert rammesætning.
- ▶ Bibliotekerne anbringer sig selv i en negativ nedadgående skrue.
- ▶ Vanskelighederne ved at skabe sig et klart rum mellem folkeoplysningen og uddannelsesinstitutioner (som grundlag for samarbejde).
- ▶ Har bibliotekerne den nødvendige ledelseskapacitet?
- ▶ Kamp om det fysiske rum.
- ▶ Det sociale område vil stå stadigt stærkere i kommunerne og meget stærkere end kulturområdet.

Samlet pointe

Hele ideen er at introducere den nye kommunale tænkning og sætte nuværende gode initiativer (best practise) ind i den nye strategiske retning.

Her har bibliotekerne en særlig styrke og et åbent vindue - grib muligheden.

